

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

на

15. заседание

Четвъртък, 5 март 1948 г.

Открито в 15 ч. 35 м.

Председателствувал подпредседателят Атанас Драгиев.

Секретар: Първа Димитрова.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр.	Стр.
Отпуски	173	
Законопроект	173	
Дневен ред:		
Законопроекти:		
1. За българското гражданство. (Приемане на първо четене).	173	
Говорил: Черню Чендов	175	
2. За стопанисване и ползуване на горите. (Приемане на първо четене)	176	
Говорили: м-р Георги Трайков	177	
Черню Николов	178	
3. За изменение и допълнение на наредбата-закон за разпространение на вестниците и периодичните издания. (Приемане на първо и второ четене)	179, 180	
4. За отчуждаване едрата градека покрита недвижими собствениост. (Приемане на второ четене).	180	
Говорил: м-р Ради Найденов	181	182
5. Одобрение решението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на електрификацията, водите и природните богатства чехословакия поданик инж. Павел Евдокимов Перебийност	180	
6 Избор на законодателна комисия	180	
Питане към м-ра на войната генерал Георги Дамянов от народните представители Илия Игнатов, Кръстю Игнатов, Нисим Исаков, Димитър Панафотов и Анастас Петров, във връзка с изпълнение клаузите на договора за мир открито въоръжените сили на България. (Прочитане и стговор)	183	
Говорили: Илия Игнатов	183	
М-р генерал Г. Дамянов	184	
Дневен ред за следващото заседание.	184	

Председателствувал Атанас Драгиев: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Димитров, Александър Милево, Александър Хараламбиев, Ана Розенберг, Ангел Бъчваров, Ангел п. Илиев, Андрей Михайлов, Андрей Пенев, Атанас Биволарски, Ахмед Хюсеинов, Борис Николов, Васил Горанов, Васил Василев, д-р Васил Ханджиев, Васил Ацев, Венера Клиничарова, Веселин Дашин, Вида Димитрова, Вълчо Цанков, Георги Григоров, Георги Добрев, Грую Папукчиев, Данчо Димитров, Дара Михайлова, Денчо Николов, Димитър Чорбаджиев, Димитър Греков, Димитър Паунов, Димо Костадинов, Дойчо Чолаков, Дочо Шилков, Запрян Ташев, Захария Захариев, Иван Андреев, Иван Димитров, Иван Евтимов, Иван Йорданов, Иван Чонос, Иван Зурлов, Иван Мамирев, Илия Кемлов, Илия Добрев, Исмаил Саркоджов, Йордан Александров, Йордан Стефанов, Камен Червеляшки, Коста Крчанов, Костадин Лазаров, Крум Милашев, Крум Милушев, Кръстю Николов, Ляло Ганчев, Любомир Казаков, Магда Тошкова, Макра Голева, Манол Златков, Мата Тюркелджиева, Михаил Петров, Недялка Душкова, д-р Ненчо Николаев, Никола Разлоганов, Никола Минчев, Никола Палагачев, Никола Янез, Пале Стоянов, Пело Пеловски, Пенка Цостанова, Петър Анастасов, Петър Запрянов, Петър Ковачев, Петър Панафотов, Петър Янчев, Сабри х. Мехмедов, Сава Дълбоков, Сотир Колев, Спас Христов, Спаса Воденичарска, Станю Василев, Стела Благоева, Стефан Бакърджиев, Стоян Гюров, Стоян Николов, Тано Цолов, Тодор Атанасов, Тодор Иванов, Тодор Янакиев, Филип Гауров, Христо Диконджоров, Цоло Кръстев, Юсеин Шолев, Яко Комитов и Янчо Деседжисев)

Бюрото на Великото народно събрание е разрешило отпуски на следните народни представители: Ана Розенберг — 2 дена, Генчо Райков — 5 дни, Грую Папукчиев — 2 дена, Димитър Захариев — 1 ден, Камен Червеляшки — 3 дни, Иван Никол — 1 ден, Костадин Денев — 4 дни, Минчо Минчев — 1 ден, Николай Друмев — 1 ден, Пале Стоянов — 15 дни, Петко Пеев — 1 ден, Петко Търпанов — 1 ден, Петър Янчев — 4 дни, Стойчо Рамков — 1 ден, Стоян Паликушев — 8 дни, Тодор Кордовски — 1 ден, Филип Гауров — 2 дена и Хафуз Ибрамов Гейджев — 4 дни.

Народният представител Андрей Пенев моли да му се разреши отпуски 2 дена. Същият досега е ползвал 19 дни отпуски. Ония г-да народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Атанас Биволарски моли да му се разреши 15 дни отпуски. Същият досега е ползвал 26 дни отпуски. Ония г-да народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

разреша исканият отпуски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Йордан Попов моли да му се разреши 3 дни отпуски. Същият досега е ползвал 22 дни отпуски. Ония г-да народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Янко Комитов моли да му се разреши 2 дена отпуски. Същият досега е ползвал 30 дни отпуски. Ония г-да народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народната представителка Стайка Иванова моли да ѝ се разреши 2 дена отпуски. Същата досега е ползвала 41 ден отпуски. Ония г-да народни представители, които са съгласни да ѝ се разреши исканият отпуски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Юсеин Шолев моли да му се разреши 3 дни отпуски. Същият досега е ползвал 33 дни отпуски. Ония г-да народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Йордан Маренов моли да му се разреши 8 дни отпуски. Същият досега е ползвал 15 дни отпуски. Ония г-да народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

В бюрото на Великото народно събрание е постъпил от Комитета за наука, изкуство и култура законопроект за изменение на закона за висшето образование.

Този законопроект ще бъде отпечатан, раздаден на г-да народните представители и вписан в дневния ред за следващото заседание.

Пристъпваме към първа точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за българското гражданство. Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за българското гражданство

Г-жи и г-да народни представители! Действуваният закон за българското поданство, създаден през 1940 г., с много от своите поста-

новления се явява в противоречие с демократичните начала на новата Конституция.

Той въвежда едно недопустимо категоризиране на българските граждани на такива от български и от небългарски произход, като третира чувствително по-неблагоприятно тия последните. От гледнщето на новата Конституция това положение не може повече да съществува.

Към тия основни недъзи на закона могат да бъдат изтъкнати и редица недостатъци от правно-техническо естество — липса на една добра систематика, излишна разтегнатост, ненужни текстове и др.

Всичко това налага да се преработи основно законът, като се уреди изцяло наново тази материя. Предлагаият законопроект има за цел постигането на тази задача.

В съгласие с усвоената терминология от Конституцията (чл. 71) проектът възприема термина „гражданство“ за означение принадлежността на едно лице към българската държава, вместо стария термин поданство. В съгласие с това проектът е озаглавен „Закон за българското гражданство“.

Проектът възприема като основен критерий за определяне на българското гражданство произхождението от родителите български граждани. Български гражданин съгласно чл. 1 е всяко лице, което е родено от родителите български граждани.

Образявайки се с постановлението на Конституцията, която провъзгласява пълното равенство на лицата от двата пола, проектът не дава преднина на гражданството на бащата, когато двамата родители нямат еднакво, т. е. българско гражданство. В този случай, без оглед на това кой от родителите е български гражданин, детето ще бъде по право български гражданин, ако е родено в пределите на страната. В случай че детето е родено в чужбина, то ще бъде български гражданин, само ако по закона на мястото, където е родено, или по отечествения закон на родителя-чужденец, то не се счита гражданин на чужда държава. Това разрешение е възприето, за да се избегне положението на безгражданственост на детето, родено от смесения брак.

На второ място законопроектът приема като самостоятелен критерий за определяне българското гражданство и месторождението на лицето. Роденият в страната е български гражданин, ако неговите родители са неизвестни или ако произхожда от родители, които нямат гражданство или са с неизвестно гражданство (чл. 2).

Във от горните два начина, при които българското гражданство се придобива по право, проектът предвижда придобиване на българското гражданство и по натурализация. За случая се отнасят разпоредбите на чл. 3 от проекта. В това отношение се правят значителни улеснения, като се изоставят някои обременителни и излишни формалности, познати в сегашния закон.

Преди всичко изоставя се формалното изискване, чужденец да получи предварително разрешение за установяване на постоянно местожителство в страната. Достатъчно е той да е влизал с разрешение на българските власти в страната и да е установил фактически местожителството си в нея. На второ място с проекта се съкращава значително и срокът на стажа. Предвижда се непрекъснатото местожителство в страната в течение на пет години за обикновените случаи на натурализация и една година за случаите на благоприятствувана натурализация. Проектът разширява случаите на този вид натурализация, допускайки я и за лицата, които са осъдени от български граждани, както и за лица, които се ползват с право на убежище в страната по чл. 84 от Конституцията.

По отношение на брака, изхождайки от изтъкнатото начало на равенство между двата пола (чл. 72 от Конституцията), проектът стои на становището, че бракът по принцип не променя по право гражданството на лицата.

Проектът допуска приемането на българско гражданство поради брака само по реда на натурализацията, която в случая е значително улеснена, като при това не прави различие в пол на лицето, встъпващо в брак с лице български гражданин (чл. 4, алинея втора). Същият разрешен проектът дава и за случая, когато само единият от съпрузите чужденец придобие българско гражданство. Другият съпруг може да бъде приет също така за български гражданин, ако бъде освободен от предишното си чуждо гражданство.

По отношение изгубването на българското гражданство проектът възприема основното положение, че никой не може да бъде освободен от българско гражданство, ако не получи разрешение за това от българската държава. Това положение се отнася също така и за случая на изгубване българско гражданство поради встъпване в брак с чужд гражданин. И в този случай българският гражданин няма да загуби гражданството си, ако не получи разрешение от властта.

Изгубеният българско гражданство може да бъде задължен да ликвидира с имотите си в страната и да напусне нейните предели в определен от министъра на правосъдието срок.

Проектът урежда цялостно и системно случаите на лишаване от българско гражданство. С цел да бъдат защитени интересите на държавата, предвижда се лишаване от гражданство и в случаите, когато живущият в чужбина български гражданин не се завърне без уважителни причини в страната, след като бъде показан за стори това.

Лишаването от гражданство е свързано и с имуществени последици. Имотите на лицата, лишени от българско гражданство, стават държавни. Това се отнася и за имотите, които тия лица ще придобият в бъдеще, т. е. след лишаването им от българско гражданство. По отношение имотите на другия съпруг законопроектът предвижда възможност те да бъдат конфискувани; обаче тук конфискацията не настъпва по право, а може да бъде постановена с оглед особеностите на всеки конкретен случай.

Лишаването от гражданство на единия съпруг не влече лишаването от гражданство на другия съпруг и малолетните деца.

Най-подир проектът предвижда възможност за възстановяване на българско гражданство на лицата, които са загубили това гражданство или са лишени от него. Като формално условие в случая проектът изисква освобождаване от чуждото гражданство, в случай че бившият български гражданин е приел такова.

Значителни подобрения се правят и в производството по придобиването и възстановяването на българското гражданство. Във всички тия случаи по подадените молби се предвижда да се върши разследване от органите на Министерството на вътрешните работи с оглед да се провери доколко молителят с поведението си е дал доказателства, че ще бъде предан гражданин на Народната република.

Приемането и възстановяването на изгубеното българско гражданство ще става с указ по доклад на министъра на правосъдието. А лишаването и възстановяването — с указ по решение на Министерския съвет въз основа на доклад на министъра на правосъдието.

Като ви излагам това, моля, г-да народни представители, да обсъдите предложения законопроект и, ако го одобрите, да го приемете и гласувате.

Гр. София, 1948 г.

Министър на правосъдието: Радн Найденов

ЗАКОНОПРОЕКТ за българското гражданство

Глава I

Придобиване на българско гражданство

Чл. 1. Български гражданин по произхождение е всяко лице, на което и родителите са български граждани.

Когато само единият от родителите е с българско гражданство, детето е български гражданин, ако е родено в страната или, макар и родено в чужбина — ако нито отечественият закон на родителя чужд гражданин, нито законът по мястото, където е родено, го смята за свой гражданин.

Чл. 2. Български гражданин по месторождение е всяко лице, което е родено или е намерено в пределите на страната и родителите на което са неизвестни или са с неизвестно гражданство или са без гражданство.

Чл. 3. Чужд гражданин може да бъде приет за български гражданин по натурализация, ако е имал непрекъснато местожителството си в страната пет години.

Този срок е една година, когато чуждият гражданин отговаря на едно от следните условия: а) да е от българска народност или е осиновен от български гражданин; б) да е роден в страната от родители чужди граждани; в) служил в българската войска; г) да е допринесъл важни услуги на Народната република и д) да е лице, което се ползува с право на убежище в Народната република съгласно чл. 84 от Конституцията.

Изпълнението на служба в чужбина по назначение от българското правителство се приравнява на местожителство в страната.

В изключително важни случаи горните срокове могат да се намаляват по решение на Министерския съвет.

Чл. 4. Бракът между лице с българско и лице с чуждо гражданство не влече промяна в гражданството им.

Лице с чуждо гражданство, което встъпи в брак с лице български гражданин, може да бъде прието за български гражданин, ако е освободено от по-раншното си гражданство.

При същото условие единият от съпрузите може да бъде приет за български гражданин, ако другият съпруг е придобил вече българско гражданство.

Чл. 5. Децата до 14-годишна възраст стават по право български граждани, ако родителите им или преживелият от тях приемат българско гражданство или ако само единият от родителите стори това, в случай че другият е български гражданин.

Децата до същата възраст, родени в чужбина, на които само единият от родителите е български гражданин, в случай че нямат българско гражданство, съгласно чл. 1, алинея втора, стават по право български граждани, ако и двамата родители или само преживелият от тях дадат писмено съгласието си за това или ако детето се установи на постоянно местожителство в България.

За непълнолетните деца, които са навършили 14-годишна възраст, в случаите на алинея първа и втора се изисква и тяхното съгласие.

Когато единият от родителите няма право да упражнява родителската власт, съгласието му по предходните алинеи не се изисква.

Глава II

Изгубване на българско гражданство

Чл. 6. Българското гражданство изгубва само онзи, който приеме чуждо гражданство с разрешение на министъра на правосъдието (чл. 14). Това важи и за непълнолетните деца.

Чл. 7. Изгубването на българско гражданство не освобождава лицето от изпълнение на задълженията, които то има към държавата като български гражданин.

Изгубеният българско гражданство може да бъде задължен от министъра на правосъдието да ликвидира в определен срок с имотите си в страната и да напусне нейните предели. В противен случай той се заставя по административен ред да напусне страната, а имотите му се ликвидират от данъчните власти чрез публична продажба.

Глава III

Лишаване от българско гражданство

Чл. 8. Може да бъде лишен от българско гражданство:

- 1) който незаконно напусне пределите на страната;
- 2) който, бидейки в чужбина, без законни причини не се яви при мобилизация в редовете на българската войска;
- 3) който без разрешение на българското правителство заеме чужда държавна служба или постъпи в редовете на чужда войска;
- 4) живущият в чужбина, който не се завърне в страната в 2-месечен срок откакто бъде поканен да стори това, и
- 5) живущият в чужбина, който с действията си изложи българската държава или постави в опасност нейната сигурност или нейните интереси.

Чл. 9. Лишаването от българско гражданство на единия от съпрузите не отменя българското гражданство на другия съпруг и на непълнолетните деца.

Чл. 10. Имотите на лицата, лишени от българско гражданство, както и имотите, които те придобият в бъдеще, стават държавни. С указа за лишаване от българско гражданство на единия от съпрузите може да бъдат отнети в полза на държавата и имотите на другия съпруг.

Глава IV

Възстановяване на българско гражданство

Чл. 11. Лице, което е изгубило или е лишено от българско гражданство, може да го възстанови след като бъде освободен от чуждото гражданство, ако има такова.

Чл. 12. По отношение на непълнолетните деца на възстановените в българско гражданство родители се прилагат съответно разпоредбите на чл. 5.

Глава V

Производство

Чл. 13. Чужденец, който желае да бъде приет за български гражданин (членове 3 и 4), трябва да подаде молба до министъра на правосъдието, по образец, определен в правилника за приложение на този закон.

Сведенията по тази молба трябва да бъдат по възможност подкрепени с необходимите официални документи в заверен превод на български език.

Към молбата трябва да се представят свидетелство за съдимост и доказателства, че са налице необходимите по закона условия за придобиване на българско гражданство.

Чл. 14. Български гражданин, който иска да получи разрешение, за да приеме чуждо гражданство, трябва да подаде молба съгласно предходния член, в която ще трябва да посочи, наред с другите сведения, и какво гражданство иска да приеме и на какво основание.

Чл. 15. Молбите по членове 13 и 14 заедно с образуватата в Министерството на правосъдието преписка по тях се изпращат за сведения и мнение на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 16. По молбите за възстановяване на българско гражданство се спазват разпоредбите на предходните членове.

Чл. 17. Приемането на едно лице за български гражданин става с указ по доклад на министъра на правосъдието.

По същия ред се възстановява българското гражданство на лице, което е загубило това гражданство.

Чл. 18. Лишаването от българско гражданство става с указ по решение на Министерския съвет въз основа на доклад на министъра на правосъдието.

По същия ред се възстановява българското гражданство на лице, което е лишено от това гражданство.

Чл. 19. Лице, което изгуби българското си гражданство по чл. 6, е длъжно в 3-месечен срок от придобиването на чуждото гражданство да съобщи това в Министерството на правосъдието, като представи необходимите доказателства.

Вписването в списъка на лицата, които са изгубили българско гражданство, става въз основа на заповед на министъра на правосъдието.

Глава VI

Съвет по гражданството

Чл. 20. При Министерството на правосъдието има Съвет по гражданството, който се състои от: съдия от Върховния съд, избран от общото събрание на същия, за председател, и членове: прокурор при Главната прокуратура и по един представител на Министерството на вътрешните работи и на Министерството на външните работи.

Всички спорови въпроси във връзка с гражданството се разрешават от министъра на правосъдието, след като вземе мнението на Съвета по гражданството.

Глава VII

Мито и герб

Чл. 21. По молбите за придобиване на българско гражданство по чл. 3, алинея I и II, буква „б“, се събира мито 10.000 лв.

Когато молбата се подава от двама съпрузи, плаща се общо 15.000 лв.

Чл. 22. Молбите за разрешение за придобиване чуждо гражданство се обгербуват с 3.000 лв.

Молбите за възстановяване на българско гражданство, всички молби до Съвета по гражданството, а също и удостоверенията за придобиване или възстановяване българско гражданство се обгербуват с по 1.500 лв.

Чл. 23. Лицата, които са признати за бедни граждани, се освобождават от плащането на мито и герб.

Глава VIII

Общи разпоредби

Чл. 24. Български гражданин не може да бъде едновременно гражданин и на друга държава.

Право на гражданство не може да се установява по съдебен ред.

Чл. 25. Министерството на правосъдието държи списък на лицата:

- а) които са придобили българско гражданство по членове 3—5;
- б) които са възстановили българското си гражданство, и
- в) които са изгубили или са лишени от българско гражданство.

Министерството на правосъдието изпраща служебно в Министерството на вътрешните работи и на съответните общини препис от тези списъци, а също и сведения за промените в тях.

Чл. 26. Български гражданин, който се позовава на чуждо гражданство или се ползува от такова, се наказва с глоба до 100.000 лева, а в особено важни случаи — със строг тъмничен затвор.

Чл. 27. Който не изпълни разпоредбите на чл. 19, се наказва от министъра на правосъдието с глоба до 50.000 лева, въз основа на акт, съставен от надлежната служба при министерството.

Наказателното постановление може да се обжалва по реда на книга VI, глава V от закона за наказателното съдопроизводство.

Глава IX

Преходни разпоредби

Чл. 28. В деня на влизане този закон в сила, считат се български граждани всички лица, които притежават българско поданство, съгласно разпоредбите на досегашните закони във връзка с българското поданство.

Чл. 29. Български граждани, бивши носители на наисенови паспорти, загубват българското гражданство по право с приемането на съветско гражданство. Разпоредбата на чл. 19, ал. I, се прилага в този случай.

Чл. 30. За приложението на този закон се издават правилник и наредби.

Чл. 31. Този закон отменя закона за българското поданство от 1940 г.; разпоредбата на чл. 68 от същия закон остава в сила.

Председателствуващ Атанас Драгнев: Има думата народният представител Черню Чендов.

Черню Чендов (к): (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Върху широката и здрава основа, която представлява нашата народна, демократична Конституция, се издигат посланието: едно след друга колоните на нашите демократични републикански закони, които ще крепят правовия ред в страната, които ще нормират живота ни, отношението ни, поведението ни и нашето гражданство. Търновската конституция лежи вече в прах. Но тя не отива сам самичка в архивата. След нея се зареждат вече всички закони, изградени върху нейните принципи и нейните постановления.

Днес министърът на правосъдието ни предлага законопроект за българското гражданство. Този законопроект, утврден закон, със своите постановления идва да измести донинде съществуващия закон за българското поданство. В самото заглавие терминът „поданство“ се заменя с термина „гражданство“. Необходимо е да се хвърли само един лъч, за да ни открие той при един етимологичен анализ, че първото определение ни свързва с робската подчиненост на хората, характерна за средновековието, а второто определение ни свързва с откритите свободи на гражданина в новите демократични страни. Центърът на тежестта на предлагания закон лежи върху прекрасните демократични разпоредби на чл. 71 от Димитровската Конституция: „Всички граждани на Народната република България са равни пред закона. Не се признават никакви привилегии, основани на народност, произход, вяра и имотно състояние. Всяка проповед на расова, национална или религиозна омраза се наказва от закона.“

Някога буржоазните парламентаристи у нас обичаха да повтарят най-безотливото тази безплодна фикция за равенство пред закона, а на дело си оставаше позорното неравенство и категоризиране на хората на български и небългарски по произход. Като ярка червена нишка преминаваше по страниците на закона за българското поданство и в семейния живот нееднаквото третиране на мъжа и жената и родителите им деца. С предлагания закон, който регламентира в съответните си постановления пълното равенство на гражданите от двата пола, се осигурява правото на гражданство на всяко дете, родено на българска земя. Тази човешка пречка, включена в постановленията на законопроекта, остава ненакърнена от това, дали родителите на детето са известни или неизвестни, дали те имат или нямат определено в света гражданство.

Дългият период от 10 години, който беше поведя на стария закон за придобиване поданство по натурализация, е съкратен.

Предложението в законопроекта е за двойно по-малък срок — пет години.

Законопроектът е включен в рамките на времето, той е опростен и прочистен от редица формалности, които труфеха и обременяваха стария закон. Проектът не стеснява, не ограничава възможностите, които налагат събитията или прогресивният ход на историята. Стажът за натурализацията се съкращава в някои случаи. Особено важно е да се отбележат случаите, осветени с чл. 84 от Конституцията за чужденците, преследвани като борци за демократични принципи, за национално освобождение, за правата на трудещите се или за свободата на научната и културна дейност, когато те са намерили убежище в нашата страна.

Глава трета урежда материята за лишаване от българско гражданство с цел да бъдат защитени интересите на държавата. Спирайки се на пункт 5 от чл. 8 в тази глава, че „може да бъде лишен от българско гражданство живущият в чужбина, който с действията си изложи българската държава или постави в опасност нейната сигурност или нейните интереси“, искам за момент да прикова вниманието ви върху едно събитие, годишнината на което се подчерта сега, което е станало само веднъж като изключителен факт в политическата история на народите, с височината на което се гордее не само борческото българско племе, но и цялото прогресивно човечество.

Последни четири-пет дни чуждестранният печат, особено чуждестранният, многозначително подчерта 14-годишнината от отлетяването на др. Георги Димитров от столицата на фашизма тогава — Берлин, за свободната социалистическа столица Москва. При каква почит светът пише — пише Париж, пише Женева, пише Лондон — за това събитие в Лайпциг не, а за героя на това голямо предназначение! От цял свят и тогава, и днес викаха народите, казваше умът: „Димитров не бе само най-големият герой, който някога природата и преданието са направили всеизвестен“, или „Замесен в най-чудовищния процес на съвременната история, окованият във вериги Димитров ръководи дебатите на националсоциализма на подсъдимата скамейка и обръква своите съдии — Гьоринг, Гьобелс, Хитлер“, или както Пиер де Маса в „Ордр“ казва: „Аз не зная някой от нашите най-големи писатели да е съчинил текст по-възбуждащ от тези сарказми и тези проклятия, които прекрасният борец Георги Димитров хвърляше в лицето на престъпниците“.

Тогава когато патриотът Димитров, над врата на когото висеше брадвата на палача, от най-шумното място, приковало погледа на света, защитаваше честта и достойнството на своята родина с рязка смелост, с уникална аргументация и прозорливост на най-далновиден политик, тогава нашите лъжедемократи, застанали начело на българския народ, мушановци и с-ис, се свиха в черупката на своето предателство и отказаха да посочат с пръст дори, че този велик син на човечеството е българин и български гражданин, че българска майка го е родила, че наша земя го е кърмила, че прокудежикът и тогава беше първият ни гражданин, както и днес стъпва над всички ни.

Християнският закон казваше, че първите ще станат последни, а последните — първи, а законът на човешкия прогрес под нашето небе вече говори, че последните, които бяха, никога няма да бъдат последни.

И сега ние четем текстовете в предлагания закон кой може и кой не може да бъде гражданин в нашата република. Законът е много кратък, той е много малък, но съществен със своите принципи. Равенство, но равенство действително. Без да се бъркам като вехтошар по аналогии между старото и новото, по определянето на българското гражданство, аз ще повторя определянето само на чл. 22 от законопроекта като конкретен факт, който определя какво именно равенство се третира с този закон: иска ли някой да бъде чужд поданик, той ще трябва да обгербва молбата си с 3.000 лв.; беден ли е, нищо няма да плати, няма да даде никаква такса, някаква герб за обгербването на своята молба — равенство, което отразява живота.

За такъв демократичен закон ние, народните представители на Българската работническа партия — комунисти ще дадем единдушно своя глас. (Ръкоплескания)

Председателствуваш Атанас Драгиев: Други записани оратори по законопроекта няма. Ще пристъпим към гласуване на законопроекта.

Син г-да народни представители, които приемат на първо четене по принцип, законопроекта за българското гражданство, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за стопанисване и ползуване на горите.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за стопанисване и ползуване на горите

Г-да народни представители! Този законопроект се изготвя въз основа на чл. 7 от Конституцията.

Със същия законопроект се предвижда, държавните, общинските, манастирските и другите обществени гори, съставляващи кръгло 83% от всички гори в страната, да се стопанисват и ползват от държавата като общонародна собственост.

По този начин се дава възможност за правилното стопанисване на горите и навременното и по възможност пълното задоволяване на народостопанските нужди от горски произволи.

На обществените учреждения — общини, манастири и други, се осигуряват чистите приходи от бившите им горски имоти.

На собствениците на гори признати за земеделски стопани по закона за трудовата поземлена собственост, до 50 декара в землищата на полските и до 100 декара в землищата на горско-полските и чисто горските селища, а на непризнатите за земеделски стопани — до 30, respectively до 60 декара — правото на ползуване от тези гори се запазва напълно.

Местното население се предвижда възможности за задоволяване нуждите му от строителни материали, дърва за горене, листници и други с предимство.

По този начин с предлагания законопроект, като се държи сметка за общонародните интереси и тези на местното население, се осигуряват действителни възможности за рационалното и планоно стопанисване на горите у нас.

Въз основа на горензложеното моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате законопроекта за стопанисване и ползуване на горите.

Гр. София, март 1948 г.

Министър на земеделието и горите: Георги Трайков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за стопанисване и ползуване на горите

Чл. 1. Всички гори, горски пасища и други горски земи (горски имоти) в страната, предмет на горското стопанство, както и стопанските сгради и съоръжения, свързани със стопанисването им, са държавна, т. е. общонародна собственост.

Чл. 2. Държавата представя ползуването на горски имоти:

а) на собствениците на гори, признати за земеделски стопани по закона за трудовата поземлена собственост, до 50 декара в землищата на полските и 100 декара в землищата на горско-полските и чисто горските селища и

б) на собствениците, непризнати за земеделски стопани, до 30, respectively до 60 декара.

Ползуването на частните горски имоти става по реда на законна за собствеността и стопанисването на частните гори („Д. в.“, брой 292/1947 година).

Чл. 3. Всички горски имоти и стопанските сгради и съоръжения, свързани със стопанисването на общинските и другите обществени гори, считано от 1 януари 1948 г., се стопанисват и ползват от Министерството на земеделието и горите и от създадените от него предприятия на самоподдръжка.

Забележка. Учебните и опитни горски стопанства „Петрохалски проход“ и „Гешова планина“ се стопанисват от Софийския университет под надзора на Министерството на земеделието и горите.

Чл. 4. Оборонните капитални и средства, набрани съгласно чл. 6б от закона за горите, чл. 7 от закона за добиване, разпределение и продажба на дървени материали и чл. 1 от закона за създаване на оборотен капитал при общините за стопанисване общинските гори, които се намират по сметка в бившата Б. з. к. банка, се използват за предназначения цели от Министерството на земеделието и горите, respectively съответните предприятия при него.

Чл. 5. Общинските народни съвети, манастирите и други обществени учреждения получават съответния чист приход (такси на корен от главни и второстепенни продукти) от досегашните техни горски имоти.

Чл. 6. Нуждите на местното население от строителни материали, дърва за горене, листников фураж, паша за добитъка и други горски продукти се предвиждат и задоволяват с предимство в рамките на народостопанския план.

Чл. 7. За правилното обособяване на частните гори в общи горско-стопански единици се извършва заменяване с други гори.

Чл. 8. Лицата, чиито горски имоти общо надминават 50 и 100, respectively 30 и 60 декара, получават за частта над тази площ обезщетение в облигации.

Чл. 9. Обезщетението на горските имоти се определя от комисия на базата на емлячната оценка за 1935 г. (а за Южна Добруджа емлячната оценка от 1940 г.), умножена 6 пъти.

Обезщетението се заплаща в облигации, носещи 2% лихва, платими в 15-годишен срок чрез ежегодни тиражи, като се правят в полза на държавата следните намаления:

За частта от 300.000 лв. до 500.000 лв.	10%
от 500.000 лв. до 1.000.000 лв.	20%
от 1.000.000 лв. до 1.500.000 лв.	40%
от 1.500.000 лв. нагоре	60%

Чл. 10. Комисията, предвидена в чл. 8, се назначава от министъра на земеделието и горите и има следния състав: местният директор на горско стопанство, respectively началника на секция или негов заместник, представител на общинската управа, представител на местния оф. комитет и двама представители на бившите собственици на горски имоти.

Решенията на комисията са окончателни, не подлежат на никакво обжалване и влизат в сила от деня на утвърждаването им от министъра на земеделието и горите.

Чл. 11. Площта на обявените за държавна собственост горски имоти се установява въз основа на последното инструментално измерване или на поземлените (емлячни) книги.

Чл. 12. За посрещане разходите по стопанисването и пазенето на предоставените за ползуване от частни лица горски имоти от ползувателите се събират ежегодно такси в размер, определен от министъра на земеделието и горите. Тези такси заменят събраните досега от държавата такси (фондови връхнини).

Чл. 13. Обществените гори в страната се разделят на категории, съобразно отдалечеността им от пазарите и състоянието на транспортните средства и съоръжения.

За всяка категория обществени гори министърът на земеделието и горите определя такси за дървените материали на корен и за другите горски продукти. Тези такси се изчисляват по начини, предвидени в специална наредба, одобрена от министъра на земеделието и горите.

Продажната цена на дървени материали и други горски продукти се определя по прав калкуляционен ред.

Чл. 14. Добиването на дървените материали от обществените гори става по стопански начин.

По изключение може да се извърши и продажба на дървените материали на корен на местното население.

Чл. 15. Всякакви съдебни спорове за горски имоти между общини се прекратяват, ако в 3-месечен срок от възникването в сила на този закон спорешите страни не сключват съдебна спогодба. В този случай правата на спорешите страни за включения в горско-стопанската единица спорен горски имот се разпределят между тях съобразно броя на населението. Това разпределение се извършва от комисия, назначена от министъра на земеделието и горите, а състав: местен директор на горското стопанство, респективно началник-секция, представител на околийския народен съвет и представител на околийския об комитет.

Чл. 16. Сервитутните права за паша и водопой в горските имоти се прекратяват без право на обезщетение.

Определените и неоплатени досега обезщетения за сервитутни права не се заплащат.

Чл. 17. Приходите от конфискуваните горски продукти и при съединените обезщетения и суми за залесяване във връзка с извършени нарушения в горските имоти, стопанисвани от предприятия при Министерството на земеделието и горите, се получават от съответните предприятия.

Чл. 18. Наказателните постановления по закона за горите и други специални закони по ведомството на горите, лова и рибарството, с изключение издаваните от министъра на земеделието и горите, се издават от директорите на горските стопанства и началниците на секции по укрепяване на порожистата и залесяването.

Чл. 19. Който повреди, унищожи или укриве имуществата, съоръжения и парични средства, указани в членове 1 и 4 от този закон, с цел да осуети и затрудни прилагането му, се наказва със строг тъмничен затвор до 5 години.

Чл. 20. Този закон отменява всички законоположения, които му противоречат.

Чл. 21. Подробностите по приложението на този закон се уреждат с наредби от министъра на земеделието и горите.

Председателстващ Атанас Драгиев: Има думата министърът на земеделието и горите др. Георги Трайков.

Министър Георги Трайков: (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Другари народни представители и народни представители! По силата на своя топографски строеж и на специфичните географски и климатически условия, в които се намира страната ни, една от основните обективни предпоставки за изграждане благоденствието на нашия народ е несъмнено правилното разрешение на въпроса за горите и горското стопанство.

Този въпрос е изникнал веднага след освобождението ни и никога не е преставал да занимава нашата общественост. Неговото разрешение не беше по водата и по силите и възможностите на миналите управления, зад които стоеше господстващият спекулантски капитал.

Само една революционна народна власт, каквато е властта на Отечественния фронт, е в състояние да вземе правилно отношение към нашето горско стопанство и да осигури условията за бързото му и правилно развитие в интереса на целия български народ. Това отношение беше подчертано из делото в редица мероприятия на отечественофронтската власт. На първо място двеготишният народостопански план включи предвиждания за огромни капиталовложения в горското ни стопанство, главно за двете основни и решаващи мероприятия — построяването на горски пътища и залесяване. Държавните гори бяха обособени в самостоятелно предприятие на самозадържа, което постави началото на едно истинско рационално горско стопанство, макар само в една четвърт от нашите гори. Основа се смесено държавно кооперативно горско предприятие, което обедини усилията на държавата с тия на организирани в своите кооперативни горини и обхвана цялостния горско-стопански процес от сечта до пласмента на материалите. Създаде се самостоятелен лесовъдски факултет за подготовка на специализирани кадри за горското стопанство. Прокара се законът за отчуждаване на едрата частна горска собственост. Най-после отношението на народната отечественофронтowska власт към горите и горското стопанство намери израз в основния ни закон — Конституцията, чл. 7 на която постановява, че всички гори в страната, като природно богатство от изключително важно значение за стопанското и развитие, са общо-народна собственост.

На така създадената от Конституцията основа следва да бъде изградено нашето горско стопанство. За начина, по който трябва да стане това, чл. 7 от Конституцията предвижда изработването на специален закон за използването на горите. Във вашите ръце е проектът за този именно закон.

Другари и другари народни представители! Пред голямото общостопанско и национално значение на горите не можеха да си затворят напълно очите дори и миналите фашистки управления. Ето защо във всички досегашни закони за горите е прокаран принципът за върховният надзор и грижата за стопанисването и опазването на всички гори в страната се съсредоточават в ръцете на държавата. Въпреки това обаче разпокъсаността на горите по собственост даваше своите извънредно лоши отражения, като увеличаваше пречките за правилното им стопанисване, използване и опазване.

Картината на досегашното разпределение на горите по собственост е следната: държавни гори — 27,8%, общински — 54%, училищни, манастирски, църковни и кооперативни — 2,2% и частни — 16%, или с други думи 84% от всички гори са обществени и само 16% частни.

Правителството, като има пред вид голямото общостопанско значение на горите у нас, досегашния опит по отношение стопанисването и опазването на недържавните гори, нуждата от изграждане на единно горско стопанство с единна горско-пътна мрежа и транспортна система за цялостно, редовно и навременно задоволяване огромните нужди на народното стопанство от важни строителни сортименти, като минни подпори, траверси, стълбове и пилоти, варен бук шперплат и пр., намира, че всички обществени гори трябва да бъдат събрани и поставени под единното ръководство на държавната горска власт, както по отношение на стопанисването, така и по отношение на ползуването — чл. 3 от законопроекта. С това обаче не се засяга правото на досегашните собственици — общините, върху чистите приходи от тях. Тези приходи им се осигуряват в чл. 5 и те непрекъснато ще растат успоредно с пълното разработване и използване на горите, тяхното постепенно подобряване, рационализиране и поевтиняване на добиването и транспорта на материалите и пр.

Фактът, че имаше общини, какъвто е случаят с Пещера, които преди обявяване национализирането на горите бяха готови да предоставят горите си на предприятието „Държавни гори“ срещу получаване на чистите приходи показва, че страховете в това отношение не са основателни.

С поемането на досегашните общински, манастирски и други обществени гори от държавата не ще се накърнят с нищо правата на местното население. Чл. 6 предвижда, нуждите на това население от строителни материали дърва за горене, листиков фураж, паша за добитъка и други горски продукти да бъдат задоволени с предимство в рамките на народостопанския план, като и занаятът ще не допуска то само да си добива тия материали от определените сечища срещу заплащане стойността им на корен, така както предвижда чл. 14.

Най-после с чл. 15 на предлагания законопроект се предвижда окончателното премахване на една страшна язва, която години наред е разяждала нашия обществен живот и беше се превърнала в истински дългогодишен тормоз за много и много населени места. Това е ликвидирането на всякакви съдебни спорове за горски имоти между общини. Ако в тримесечен срок споровете не се прекратят чрез сключване на съдебна спогодба, те се ликвидират от специална комисия чрез оправедлива поделба на оспорения имот.

Другари народни представители и народни представители! В изпълнение на Конституцията държавата поема стопанисването и ползуването на всички обществени гори, които съставляват 84% от цялата горска площ в страната. С това може да се каже вече, че горите са действително общонародна собственост и че те ще бъдат стопанисвани и използвани така, че ползите и облагите от тях за българския народ и неговото народно стопанство непрекъснато да растат и да допринасят за повишаване на неговото благосъстояние.

При това положение по отношение на частните гори правителството, като има пред вид членове 7 и 8 на Конституцията, извършеното вече отчуждаване на едрата частна горска собственост и незначителната обща площ на останалите частни гори, намира, че те могат да бъдат предоставени на техните собственици, за да ги ползват и занаятът съобразно нуждите на своите стопанства. С това правителството на Отечественния фронт доказва, че е върно на своето обещание, което беше дадено от официално място непосредствено след гласуване на Конституцията, че то няма с нищо да накърни интересите на дребните частни собственици на гори. Братове на народната власт се опитаха да създадат тревога сред по-лековерните стопани и едва ли не ги насъскаха да изсичат поголовно своите горички. Сега тия стопани ще разберат, че и този път те съвсем погрешно са се поддали на вражеската пропаганда и че предвсичко и над всичко те трябва да имат доверие в своята народна власт и в нейния мъдър ръководител др. Георги Димитров, който башкиски се грижи за тях и неотменно бди над техните интереси. (Ръкоплескания)

При това положение всяка по-нататъшна тревога за бъдещето на частните гори е без всяко основание и преждевременното им и контрбандно изсичане пакости преди всичко на самите стопани. Освен това те ще бъдат преследвани със всичката строгост на закона, тъй като нарушават правилното стопанисване на всички гори у нас, което си остава, както досега в ръцете на държавата.

Макар и сравнително малко по своята площ — общо 5.000.000 декара, или едва 16% от всички гори у нас — частните гори са представлявали винаги твърде сложен и труден за разрешаване проблем. Това се дължи на обстоятелството, че частната горска собственост е много силно раздробена — около 1.000.000 парчета, разпределени между 500.000 домакинства, или на едно домакинство се падат по 10 декара гора, като средната големина на отделния къс е едва 5 декара. Освен това времето е създадо много здрава, органическа връзка и тясна зависимост между примитивното земеделско стопанство на горовладелеца и гората му. Връзката е толкова здрава, щото мъчно може да се разграничи и отдели едното от другото, без да се причини чувствително сътресение. И най-после естествено-историческите условия и примитивното земеделие и скотовъдство са наложили особен начин на живеене на голяма част от нашето паланско население, разпръснато в махали и колиби. Това ще го видите вие по Искърското дефиле, като се качите на влака до Мездра, това ще го видите в кюстендилското Краище; това ще го видите в Кърджалийския край. За съжаление тези гори, понеже са най-близко до населените места, са най-силно изложени на пресилено и незаконно ползуване. Независимо от това, поради тяхната маломерност и разпръснатост, изключена е всякаква възможност за упражняване на ефикасен контрол при тяхното стопанисване и ползуване. И най-после, поради извършване на сечта повсеместно из всички отделни горички, е изключено и най-малкото регулиране на

пашата на добитъка. В резултат на всичко това частните гори са в най-лошо състояние от всички гори в страната и голяма част от тях са поройни язви и влизат в границите на охранителните и строго охранителните периметри.

Изходът от това положение е този, който е посочен в гласуването от Великото народно събрание през ноември миналата година закон за собствеността и стопанисването на частните гори, а именно сгрупирването на тези гори в общи горско-стопански единици с общи селща. Реалната собственост на отделния стопанин се превръща в идеална, като му дава право на определена част от добива. Такива горобладелчески кооперации у нас има в Чепеларско. Без да бъдат прикуждавани частните горски собственици, твърде скоро сами ще се убедят, че кооперирането на техните гори е преди всичко в техен собствен интерес. Кооперирането на частните гори ще се извърши по линията на бързото трансформиране на поминъка на планинското население във връзка с индустриализацията на страната и изграждане на трудовите кооперативни земеделски стопанства. Най-после то ще бъде насърчено и от държавата. Чл. 7 от законопроекта предлага една много добра възможност за това, като допуска замяната на частните гори в дадено землище със съответна обществена гора или част от гора при условие, че същата ще се стопанисва и използвава от кооперативни началници. Това е една твърде реална възможност, която нашите практични стопани трябва добре да оценят и използват.

В законопроекта за ползуване на горите се урежда по един полек и по-бързоприложим начин отчуждаването на едрата частна горска собственост, като се запазват точно нормите, дадени в закона за собствеността и стопанисването на частните гори: за лицата, признати за земеделски стопани — 50 декара за полските селища и 100 декара за горско-полските и чисто горските, а за неземеделските стопани респективно 30 и 60 декара.

Обезщетението се заплаща с облигации, носещи 2% лихва, като се използва възприетият в закона за национализирането на индустриалния принцип за прогресивни намаления в полза на държавата.

Другари и другарки народни представители! Предложеният ви за разглеждане законопроект за стопанисване и ползуване на горите, изработен в изпълнение на Конституцията, етапът на развитието на нашето горско стопанство, етапа на широкото социалистическо строителство. При съществуващата конкретна обстановка условията за разгръщане на това строителство са налице и много скоро организираното по новому горско стопанство ще стане един от основните стълбове на нашето народно стопанство.

Моля, другари и другарки народни представители, да гласувате предложения ви законопроект. (Ръкоплескания)

Председателствуваш Атанас Драгиев: Ще пристъпим към гласуване.

Черню Николов (к): Аз исках думата, господин председателю.

Председателствуваш Атанас Драгиев: Има думата народният представител г-н Черню Николов.

Черню Николов (к): (От трибуната) Другари и другарки народни представители! В изпълнение на чл. 7 от Конституцията на нашето внимание е поставен за одобрение и гласуване законопроектът за стопанисване и ползуване на горите. Вземам думата по този повод, за да се изкажа по въпроса, който той урежда.

Въпросът за стопанисването и ползуването на горите е въпрос общонароден и неговото значение се увеличава заедно с нарастването на нуждата от строителни, горивни и химически горски производи и заедно с изясняване на лошото състояние на нашите гори.

Безспорна истина е че нашите гори носят най-тежкия отпечатък на черното минало. С тях в миналото се партизанинствувало. Не едно правителство се е избирало чрез раздаване и унищожаване на гори. Чрез тях спекулативният горски капитал трупаше огромни богатства; чрез тях покварени горски служители получаваха подкупи за пиянства и гуляи; чрез тях контрабандисти изкарваха препитание и печалби, заблудени горяни оголваха стръмни горски площи и пратеха на ниви. Всичко това е дало своя тежък отпечатък, който сега трябва да се лекува.

В какво състояние са нашите гори сега?

Първо, собственост. Според данните, с които разполага Министерството на земеделието и горите, нашата страна има 3.680.900 хектара гори. От тях 1.029.000 хектара са държавни, или 27.9%; 1.979.000 хектара са общински, или 53.9%; 584.700 хектара са частни, или около 17%, и около 88.200 хектара са училищни, манастирски и кооперативни.

С закона за собствеността и стопанисването на частните гори тия последните се малко намалиха. Засегнати бяха главно едрите собственици, които владееха по няколко хиляди декари ценни гори, получаваха милиони доходи от тях и си живееха в градовете. Както знаете, законът не засегна ония, които притежаваха до 50 декара в полските райони и до 100 декара в горските и горско-полските райони и които са грамадно голямо мнозинство собственици.

Второ, състояние на горите. Общото състояние на горите, с малки изключения, е лошо. Големи площи са оредели и заклеявали, други са унищожени от пожарища, трети са превърнати в опасни поройни огнища. В най-лошо състояние са частните гори, а в най-добро — държавните. Общните гори не се пазят и стопанисват добре, следствие на което доходът от тях по количество и стойност едвам се изравнява с държавните, макар да са по площ два пъти по-големи.

Трето, стопанисване. Голяма част от горите не могат да се стопанисват и материалите излизат по димен на вятъра. Това положение и нуждата от материали и дърва през време на войната и след

войната наложи много неправомерно стопанисване, а именно изсекоха се и се пресилиха етажите на близките гори и се изоставиха далечните. Нашата горска индустрия в голямата си част е примитивна и хаотично застроена, което отнема възможността за рационално ползуване на материалите.

Каква е нуждата от горски производи? Другари и другарки! В културния свят дървото има най-широко приложение. То се употребява в транспорта — за създаване на вагони, трамваи, каруцария на камioni, каруци и др., при постройка на железопътни линии като траверси, в индустрията, в занаятите, за амбалаж, употребява се при строежа на сгради, в домашното обзавеждане за мебели, в минното производство за подпорен материал, в съобщенията за телеграфни и телефонни стълбове, в електрификацията за електрически стълбове и пр. При по-усъвършенствувана обработка от дървесината се добива вълна, коприна, хартия и други, а при химическата преработка се добива оцет, спирт, колофон, терпентин, катран и др. В северните страни предимно в Финландия и Норвегия, от дървесината добиват захар и фураж. У нас се чувства остра криза от всички горски производи, добивани по химически или механически начин. Тая нужда се постоянно засилва заедно с засилването на индустрията, на минното производство, на благоустройството, на съобщенията и електрификацията, с засилването на материалната култура на нашия народ. Освен това у нас се чувства не малка нужда и от гориво, конкретно от дърва за горене.

Аз ще си послужа малко с цифрови данни, за да представя пред вас големината на горското производство в миналото и в настоящето, а така също и нуждите в миналото и тия в настоящето.

В 1933 г. от нашите гори се сечеше иглолистен строителен материал кръгло 150.000 куб. м. През 1939 г. това производство стигна до 400.000 куб. м., през 1947 г. са добити 800.000 куб. м., а през 1948 г. е планирано да се добият 820.000 куб. м.

Освен това увеличilo се и производството на материали от широколистен произход. През 1939 г. такъв материал е добит 200.000 куб. м., а през 1947 г. — 600.000 куб. м. През 1948 г. е планирано да се добият 680.000 куб. м. Значи, общо строителен материал 1.500.000 куб. м.

В миналото у нас са добивани минни подпори максимум до 1.000.000 линейни метра. През миналата 1947 г. са добити 8.800.000 линейни метра, а за 1948 г. е планирано да се добият 10.000.000 линейни метра.

Стълбове в миналото са добивани много малко. През 1947 г. са добити 150.000 броя, а за 1948 г. е планирано да се добият 200.000 броя. Траверси — миналата година са добити 520.000 броя, за 1948 г. е планирано да се добият 600.000 броя. Дърва за горене в 1933 г. са добити 2.500.000 куб. м., в 1939 г. — 3.900.000, в 1947 г. — 5.000.000 куб. м., за 1948 г. е планирано да се добият също 5.000.000 куб. м.

Нуждите от минни подпори, строителен материал, а отчасти и дърва в миналото се задоволяваха чрез внасяне такива от Румъния и Югославия. Факт е например, че бежанските къщи в Неврокопско, Бургаско и Варненско са правени в миналото с материали, внасени от Румъния, макар че тия къщи са градени почти до самите гори. Разбира се, това е ставало между другото и защото всяка по-голяма сделка в миналото се е сключвала по начин, подобен на тоя, който отстраненият вчера от нас наш колега Спас Николов е практикувал за печатане на календарите на ОЗПС, т. е. чрез тълсти подкупи за тия, които са ги сключвали. Сега засега ние не внасяме никакви строителни материали отвън, а задоволяваме нуждите си от нашите гори.

Нуждата от строителни материали е крещяща, а и за дълго време ще бъде такава. В градовете се чувства жилищна криза, работнически и селски жилища са без мобилировка, а населението в много наши села и по-специално в Добруджа живее в коптори, при неоградени дворове, без хамбари, плевници и други стопански сгради.

Говорейки така много за стопанското значение на горите и по-конкретно за добиваните от тях производи, ще бъде грешка, ако не споменем, че тяхното значение не се изчерпва само с това. Знае се че горите играят решителна роля за климата, а оттам и за здравето на хората, че те запазват влагата и ни поят с чиста и студена вода, поддържат реките с вода чрез привличане на облаците и гарантират редовните дъждове, а оттам и добрата реколта, че запазват високите места от свличане, че поддържат нашето скотовъдство с горска паша и пр. Тяхното значение е огромно и от стопанско и от здравно, и от естетично гледище, и нам следователно се налага задача за тяхното бързо възстановяване, облагородяване, благоустройство и редовно стопанисване.

По кой начин ще стане това? На този въпрос можем веднага да си отговорим, че това може да стане единствено чрез общонародна сила.

За възстановяване на горите е необходимо укрепяване на поройщата и масово и системно залесяване. За облагородяването на горите е необходимо да се изсекат заклеявалите дървета, да се изсекаят тръните и другите малоченни дървесни породи и да се залесят с облагородени ценни дървесни породи. Много ясно е, че това може да направи целокупният народ в лицето на неговата народна държава, със съдействието на местното горско население и на нашата славна борческа патриотична младеж.

За редовното и пълно стопанисване на горите е необходимо да се направят горски пътища, теснолинейни железници, връжени лични и пр. При тая нужда за дърва и материали стотици хиляди, а може би и милиони кубически метра и сега гният, без да има възможност да се използват.

Аз трябва да кажа, че горското производство и горското стопанство има своите особености. То не прилича на минното производство например. Докато в минното стопанство имаме определено количество минно богатство, което се изчерпва, без да се възобновява и увеличава, при горското стопанство имаме жива растеща маса, която трябва редовно да се сече и стопанисва, за да се даде възможност на подраства да се развива и възобновява гората. Щом не се изсечат навреме дърветата, те остаряват и губят от своето качество, а в последствие падат и изгниват, пречейки на развитието на младите гори. Редовното стопанисване следователно е еднакво необходимо и за задоволяване нуждите на човека, и за подпомагане развитието на гората. За редовното стопанисване обаче са необходими пътища. Тия пътища ще изгради целият народ с дейното участие на местното горско население и младежта. Същото може да се каже и за рационалното използване на материалите чрез създаване на планирана, усъвършенствуваща и добре подредена индустрия. Затова законопроектът, който ние сега разглеждаме, е законопроект революционен, той ще гласне нашето горско стопанство по решително нов път и ще даде резултати, които ще се почувствуват и от гората, и от горското население, и от целия народ.

В какво се състои същността на законопроекта? Първо, в изпълнение на чл. 7 от Конституцията, чл. 1 от законопроекта обявява всички горски площи и горски земи предмет на горско стопанство, както и стопанските сгради и съоръжения, свързани със стопанисването им, за държавна, т. е. общонародна собственост. С това се поставят основите на единното ръководство в създаването, опазването и стопанисването на горите.

С чл. 15 от законопроекта се прекратяват всички дела между общини и други учреждения за гори, мери, войскови и др. дела, продължавани в десетилетия, докарвали не един път до братоубийство жителите на съседни села, създаващи в хората не малко злоба и жажда за мст. Ще ли бъде доволен народът от закона, който създаваме? Да, сигурно ще е доволен, както е доволен от създаването на закона за аграрната реформа, от закона за национализацията на индустрията и минните предприятия, от закона за национализацията на банките, за национализацията на едрите дважима градска собственост, въобще от всички закони, които дадоха възможност на народа да си прегледа сметките със своите грабителски и поробителски и да си върне онова, което по право е негово.

Няма да бъде доволен може би някой вече мухлясъл бивш фалшив народен представител, който живее със славата, че през своето депутатстване е могъл да ограби гората близо до някое съседно село, на което жителите са били по-борчески настроени спрямо тогавашната власт, и е направил общинския гора на своето село. Да! В развалянето на общинския гора в миналото ставаше нещо безобразно. В моята избирателна окръжност например почти всички гори са държавни, особено ценните, най-добрите гори, с изключението на една единствена община — Пчелинската. Случило се така, че когато комисията, която раздавала гори, отишла в Долен чифлик — съседната община на Пчелиник — яденето не било още готово — тя преминала в Пчелиник, нагулила се и за да се отблагодари за хубавия гуляй, дала няколко десетки хиляди декара гора на Пчелинската община. В Провадийско пък има богати полски села, които владеят общински гори, намиращи се на доста километри от селата им, близо до горски села, които нямат собствени общински гори. Такива случаи не са единични.

В законопроекта се държи сметка и за собствеността на частни гори, и за общините, владеещи досега гори. За полските райони се допуска да се ползват до 50 декара, а за горско-полските и чисто горските райони — до 100 декара, ако притежателите са земеделски стопани, а ако не са такива — до 30, респективно до 60 декара. Тия гори обаче ще се съберат в по-едри комплекси, за да се пазят и правилно кооперативно стопанисват. За общините, манастирите и други учреждения се запазват тарифните такси от ползуването на гори и по този начин същите не ще бъдат лишени от приходи.

В законопроекта се държи сметка и за нуждите на местното горско население, което има право да ползва с предимства необходимите му строителни материали, дърва за горене, листиния и други, както и да ползва горската паша за своя добитък.

В законопроекта се определя окончателно, че горите ще се обработват по стопански начин. По обработването аз искам да кажа няколко думи повече, ползувайки се от своя дългогодишен опит.

Истинното селско стопанство, другарки и другари, частното селско производство, включително и нашето горско производство, няма да добие своето правилно развитие и да създаде благосъстояние на селското население, докато не изградим във всяко село една здрава, и тински здрава стопанска организация, която да е способна планово да извършва навреме цялото производство и цялата размяна. Тая организация не може да бъде друга, освен всеобщата кооперация. В горските села тая именно кооперация ще трябва да бъде в състояние, като свършва планово земеделската и скотовъдната работа, доколкото я има, да свърши същевременно и горската работа — да планира изсичането и извозването на определени сечници и да свърши работата навреме в определен срок. Такива организации според мене ние трябва да се стараем да изградим навсякъде.

За честта на нашия народ трябва да кажа, че благодарение на борческия дух и живия ум на нашия горянин, у нас още в 1922 г. се създадоха трудови горско-производителни кооперации. Тия кооперации изживяха страшни борби с експлоататорския горски капитал и с фашистките управници. Те дадоха първите партизани, те бяха интендантските складове на четите, техните членове бяха итаците, въобще те водиха борба за сваляне на фашисткото робство, заедно с най-буйните синове на нашия народ. След 9 септември тия кооперации работиха с най-голям подем на стопанския фронт и регистрираха подизки в областта на горското производство. Почти ця-

лото горско производство беше в техен ръце. Ние тук създадохме закон за смесеното горско предприятие, което трябваше да даде като резултат пълно сътрудничество между организациите на горското население и представителите на горската власт. Защото ние, макар и кооператори, не можем да не признаем, че за големите дачи, които предстоят за нашия лес, няма друга сила, освен цялостния български народ, който то трябва да се заангажира с тая работа. Това не е по силите на кооператорите.

Трябва да признаем обаче със съжаление, че това не навсякъде го има по две причини: някъде поради късметливостта на кооперативните дейтели, които не могат да ступат своята теснокооперативна черупка, а другаде — поради късметливостта на лесовъдните, които имат превратно разбиране за понятието „държавна“. Лошите отношения нито са желателни, нито ще се допуснат. Пълното съработване е нужно и то ще трябва да се добие.

Аз искам да напомня от тая трибуна на всички кооперативни дейтели, че народната отечественофронтиска държава е най-голямата кооперация и работейки за нея ние работим и за нашата собствена кооперация. Искам да напомня обаче и на увлечелите се някои другари лесовъди, че те трябва по-добре да разбират понятието „държавна“, че то не значи шепна чинване, нито шепна лесовъд. Не напразно ние след всяко споменаване „държавна собственост“ подчертаваме веднага с друго по-разбрано понятие „общонародна собственост“. Държавата, нашата отечественофронтиска държава, това е целокупният наш трудов народ, а всеки, който служи съвместно и честно на народа, служи едновременно на държавата; и всеки, който не служи на държавата, не може да служи и на народа. (Ръкоплескания)

Ние трябва да използваме пълния капацитет на готовата организация, да изправяме нейните грешки, ако има такива, да я засилваме и да я караме да служи на целия народ. Другото е стопански неоправдано и дори е престъпно. Не трябва да забравяме още и това, че горските кооперации у нас първи издигнаха лозунга за пазенето на горите, за залесяване, те първи отделиха фондове за залесяване, те първи призоваха горското население да се бори с контрабандистите и нарушителите на закона за горите, те първи поддържат ръка и станаха сътрудници на лесовъдите. Ние желаем прочее пълно съработване между лесовъди и горски кооператори в името на общия стремеж да се създадат цветущи гори при щастливи горяни.

Друга добра страна на законопроекта е тази, че той създава стабилен начин за определяне на тарифните такси и цените на горските производи. Горите се разпределят на категории според отдалечеността на пазарния пункт и възможностите за транспорта. Дървата и материалите, излизайки от една категория гори, ще имат една тарифна такса. Продажната цена на производите ще се определя по kalkulация. Това ще даде възможност да се използват и по-далечните гори, а ще ограничи и възможността да се злоупотреби при определяне на цените. Трябва да признаем, че принципът на самоиздръжката, неправилно разбран от някои ръководители, увлече твърде много ръководители, стремежи се да реализират печалба с твърде непоносимо увеличаване на цените. Добре е на това място да пожелаем и за строителните материали в бъдеще да се създаде същото онова, което имаме създадено за горините материали, т. е. такава организация, която да даде на консуматорите тия материали по еднаква цена за цялата страна.

Другари и другарки! Аз искам да завърша със следната констатация. Под знамето на Отечественния фронт и под мъдрото ръководство на др. Георги Димитров, след 9 септември нашият народ регистрира голям напредък във всички области на своя стопанска, политическа и културен живот. Ние сринахме стълбовете на капитализма и поставихме основите на социалистическото строителство. Народът ни няма да се посрами. Той сигурно ще осъществи дадената му задача, за едно-две десетилетия да изгради онова, което другите народи са направили за столетия. Законопроектът, който ни се предлага, дава основно социалистическо разрешение на въпроса за стопанисването и ползуването на нашия роден лес.

Заявявам от името на парламентарната група на Работническата партия — комунисти, че ние ще гласуваме еднодушно предложението на законопроекта. (Ръкоплескания)

Председателстващ Атанас Драгиев: Ще пристъпим към гласуване. Ония г-да народни представители, които приемат по принцип, на първо четене, законопроекта за стопанисване и ползуване на горите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събрането приема.

Пристъпваме към точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за разпространение на вестниците и периодичните издания.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за разпространение на вестниците и периодичните издания

Г-жи и г-да народни представители! Наредбата-закон за разпространение на вестниците и периодичните издания в първоначалния си текст е обнародван в „Държавен вестник“, брой 161, от 16 октомври 1934 г., като закон по Министерския съвет.

Издаден е и правилник, одобрен на 21 декември 1934 г. от министър-председателя, в чл. 17 на който е било предвидено, че всички непродадени в провинцията екземпляри от вестници остават в полза на д-во „Стрела“. С наредбата-закон в „Държавен вестник“, брой 130, от 8 юни 1946 г., се изменява първоначалният текст на

наредбата-закон от 1934 г., като чл. 17 от правилника се възпроизвежда като втора алинея на чл. 7 от наредбата-закон. По този начин д-во „Стрела“ е освободено от задължението да отчита пред издателствата непродадените в провинцията екземпляри с заплащане стойността им на килограм.

Понеже д-во „Стрела“ има ограничен брой инспектори за цялата страна, които не могат да проверяват често всички настоятели на дружеството, фактически се открива широка възможност за недобросъвестни настоятели да използват това положение, като отчитат пред д-во „Стрела“ по-голям брой непродадени екземпляри, отколкото в действителност са останали. От друга страна д-во „Стрела“ неоснователно получава стойността на непродадените екземпляри на килограм като стари вестници, която би следвало да постъпва в издателствата.

Пощенските разноси следва да бъдат за сметка на „Стрела“. Съществуващото досега разпореждане, че „Стрела“ понася тези разноси за вестниците, които са само до 13 грама, няма никакво практическо значение, понеже вестниците до 13 грама не съществуват вече.

Като имате пред вид всичко това, моля ви, г-да народни представители, да одобрите предложението законопроект.

Гр. София, 6 февруари 1948 г.

Председател на Комитета за наука, изкуство и култура:

Вълко Червенков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на наредбата-закон за разпространение на вестниците и периодическите издания

§ 1. Изменя се чл. 7 от наредбата-закон за разпространение на вестниците и периодическите издания така:

„Командитното д-во „Стрела“ получава, като възнаграждение за разпространение на вестниците и периодическите издания, определен процент от стойността им. Този процент се определя от Министерския съвет.

Непродадените в София и провинцията екземпляри от излизашите в София вестници и периодически издания остават в полза на съответните издателства и, по техен избор, им се връщат или заплащат по цена на килограм.“

§ 2. Добавя се нова алинея към същия член:

„Пощенските такси са за сметка на командитното д-во „Стрела“. Те се включват в процента в зависимост от грамажа на всеки вестник или периодическо издание.“

§ 3. Този закон отменя всички разпореждания, които му противоречат, и влиза в сила от 1 януари 1948 г.“

Председателстващ Атанас Драгиев: По законопроекта няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване.

Ония г-да народни представители, които приемат по принцип законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за разпространение на вестниците и периодическите издания, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Министър Георги Трайков: Моля, другари народни представители, да се съгласите да приемете законопроекта по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Атанас Драгиев: Законопроектът е внесен не от председателя на Комитета за наука, изкуство и култура Вълко Червенков, а от министъра на външните работи д-р. Васил Коларов.

Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с предложението на д-р. министър Георги Трайков, законопроектът да се приеме по спешност, и на второ четене, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Моля секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на наредбата-закон за разпространение на вестниците и периодическите издания

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладваното заглавие на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема

(Параграфи 1—3 приети без изменение и без разисквания)

Пристъпваме към точка четвърта от дневния ред:

Одобрене на проекторешението за приемане на Държавна служба по ведомството на Министерството на електрификацията, водите и природните богатства чехословашкия поданик инж. Павел Евдокимов Перевийнос.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на електрификацията, водите и природните богатства чехословашкия поданик инженер Павел Евдокимов Перевийнос

Г-да народни представители! Павел Евдокимов Перевийнос, жител на гр. София, по произход словак, чехословашки поданик, е завършил през 1928 г. висше техническо училище в гр. Бърно, Чехословакия, с звание инженер-строител и лесовъд и е добил право на свободна техническа практика в страната си. В Чехословакия и у нас

от 1942 г. до днес е работил като проектант на шосета и модерни настилки, ръководител на водни строежи, шосета и горски пътнища, ж.-п. линии и др., а напоследък работи като надничар, ръководител на строителната секция по проучванията на язовира „Малък Искър“ при Главната дирекция на водните строежи.

Понеже още се чувствува голяма нужда от ръководен технически кадър за нашите водни строежи, намирам, че е в интерес на нашето водно строителство, Павел Евдокимов Перевийнос да бъде привлечен като щатен служител в Главната дирекция на водните строежи, тъй като същият има необходимата подготовка и опит в тая област на нашето строителство, а поради разпоредбата на чл. 10 от закона за бюджета на държавата за 1947 г. не може да бъде задържан повече като надничар.

Поради всичко гореназложено, моля да одобрите проекторешението за приемане на инженер Павел Евдокимов Перевийнос на държавна служба, за срок от три години, като го гласувате.

Гр. София, октомври 1947 г.

Министър на електрификацията, водите и природните богатства:
Инж. Манол Сакеларов

РЕШЕНИЕ

за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на електрификацията, водите и природните богатства чехословашкия поданик инженер Павел Евдокимов Перевийнос

Разрешава се на Министерството на електрификацията, водите и природните богатства да приеме на държавна служба по ведомството на Главната дирекция на водните строежи за срок от три години, считано от 1 октомври 1947 г. до 30 септември включително 1950 г., инженер Павел Евдокимов Перевийнос, по народност словак, чехословашки поданик, като инженер, с предвиденото в бюджета на същата главна дирекция възнаграждение.

Ако през течение на тригодишния срок се яви при равен ценз кандидат български гражданин, предпочитанието се дава на последния.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ще пристъпим към гласуване.

Ония г-да народни представители, които са съгласни с проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на електрификацията, водите и природните богатства чехословашкия поданик инж. Павел Евдокимов Перевийнос, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Пристъпваме към точка пета от дневния ред:

Избор на законодателна комисия.

Има думата народният представител Минчо Минчев.

Минчо Минчев (к): (От трибуната) Предлагам за законодателна комисия следните другари народни представители: председател — д-р Иван Пашов, подпредседател — Георги Божков, секретар — Дамян п. Христов и членове: Владимир Димчев, Тачо Даскалов, Цоло Кръстев, Цветана Киранова, Стоян Сюлемезов, Георги Михайлов, Георгиев, Васил Василев, д-р Михаил Геновски, Павел Цолов, Борис Бонов, Христо Лилков и д-р Пенчо Костурков.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни да бъде избрана законодателна комисия в състав: за председател — д-р Иван Пашов, за подпредседател — Георги Божков за секретар — Дамян п. Христов и за членове — Владимир Димчев, Тачо Даскалов, Цоло Кръстев, Цветана Киранова, Стоян Сюлемезов, Георги Михайлов, Георгиев, Васил Василев, д-р Михаил Геновски, Павел Цолов, Борис Бонов, Христо Лилков и д-р Пенчо Костурков — моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Пристъпваме към точка седма от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за отчуждаване на едрата градска покрита недвижима собственост.

Моля докладчика да го докладва.

Докладчик Владимир Димчев (к): Преди да почна да докладвам законопроекта тъй, както го е приела комисията, ще трябва да обърна внимание на г-да народните представители и представители, че в някои от гражданите се създава известен страх, затуй защото четат откъслечно известни текстове от закона. Всички онези, които искат да добият ясна представа за закона, ще трябва да го вземат в неговата цялостност, тъй като това, което се казва в един текст, се доуяснява в други текстове и само когато се гледа законът изцяло, тогава може да се види какво отнима и какво не отнима.

Заглавието на законопроекта си остава същото: (Чете)

„ЗАКОН

за отчуждаване едрата градска покрита недвижима собственост.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладваното заглавие на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Комисията прибави нов чл. 1 със следното съдържание: (Чете)

„Чл. 1. Предмет на настоящия закон е едрата градска недвижима собственост.“

Под едра градска недвижима собственост се разбират онези недвижими имоти в чертите на градоустройствените планове, притежавани от частни лица или дружества, които не са предназначени за задоволяване жилищна нужда на притежателите, за добиване на необходим допълнителен доход, нито за преки стопански нужди, а за дообиване на доходи-ренти на вложени в тези имоти капитални.

Целта на този текст е да се очертае какво преследва този закон. Този закон не преследва частната собственост, имотите на средняците работници, служаци, чиновници, пенсионери, а търси рентниери, които влагат своите капитални в градски покрити имоти с цел да получават извънредни печалби. И затуй ние обясняваме: онези здания, които са за лични нужди или пък са необходимо нужни, за да се даде един добавъчен доход, необходимо нужен на притежателя, те се изключват от обсега на закона, а се включват онези, които аз ви прочетох.

Комисията намери за необходимо да даде в самия закон това определение на едрата покрити-градска собственост.

Това е текстът на новия член първи.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 1 на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 1 от проекта, който ви е предложен, става чл. 2 със следното съдържание: (Чете)

„Чл. 2. Отчуждават се и стават собственост на държавата, т. е. общонародна собственост, притежаваните от членовете на едно семейство в повече от един или два покрити недвижими имоти (застрежени и незастресени), намиращи се в чертата на строителната част на градовете, съгласно следващите членове.

Не се отчуждават така също недвижимите имоти на трудолюбивите се, които са придобити или построени за удовлетворяване жилищните нужди на техните семейства или за осигуряване добавъчен доход за издръжка на семействата им.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 3 на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Алинея втора на чл. 1 от проекта ние отделяме в отделен чл. 3 със следното съдържание: (Чете)

„Чл. 3. Този закон не се отнася до недвижимите имоти в селата.“

Към този текст се прибавя втора алинея със следното съдържание: (Чете)

„Не се отнася и до имотите в землищата на селата, които влизат в обсега на общите градоустройствени планове, с изключение на онези села, които ще бъдат посочени в правилника за прилагане на този закон.“

Трябва да ви заявя, че има някои села, макар и не много на брой, които фактически са взели градски бит и където също така има вече доста натрупали се градски рентниери, които ще бъдат засегнати. Оставяме този въпрос да бъде уреден със специален правилник, за който става по-надолу дума.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 3 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(В залата влиза министърът на външните работи Васил Коларов, посрещнат със ставане на крака и ръкоплескания)

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„Чл. 4. Не се отчуждават притежаваните от членовете на едно семейство едно жилище (къща или апартамент) и едно дюкянско помещение или едно празно място, независимо от броя на членовете на семейството.

Не се отчуждават и незастресените недвижими имоти в землищата на онези села, включени в обсега на общия градоустройствен план, които ще бъдат посочени съгласно алинея втора на чл. 3, ако се използват като ниви ливади, градини и пр. и принадлежат на земеделски стопани.

Не се отчуждават и стопански дворове, заедно с постройките в тях и работните земи в строителните части на градовете и селата по предходната алинея, принадлежащи на земеделски стопани.

Собствениците могат да отчуждават такива работни земи само след като ги предложат чрез съответните общински народни съвети на жилищните фондове и последните откажат да ги откупят. Тези имоти се заплащат от жилищния фонд по цени, определени в закона за оценяване на недвижими имоти, отчуждени за държавна или обществена полза. Такива имоти могат да бъдат отчуждавани съгласно закона за отчуждаване за държавна или обществена полза и съгласно закон за благоустройството.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 4 на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата министърът на правосъдието.

Министър Радн Найденов: Трябва, другари народни представители, да се направи едно изяснение върху текста на чл. 4, във връзка с алинея втора на чл. 3. В чл. 1 и чл. 2 на закона, както са гласувани и приети тези два текста, се слагат основните положения на закона, които ще служат като база, като основа за бъдещото развитие на строежа, обществен и частен, на условията за създаване на държавния жилищен фонд. Но в процеса на изграждане на нашия жилища — въз основа на закона — и на държавния жилищен фонд ние се намираме в известно положение,

времено създадено сега, с което трябва да се сметем, за да запазим интересите на собствениците на известна категория имоти, които в настоящия момент, даже да са включени в широките черти на големите градоустройствени планове на нашите градове, по своята същност още представляват обекти за специални стопански цели, каквито са главно земеделско-скотовъдните.

Така например в чертите на Голяма София ние имаме села, десетина-двадесет, които са включени в обекта на големия строителен план на столицата. Но както в техните полски имоти, така и в чертите на самите населени места, в чертите на селата, има места градини, ниви, ливади и пр., които са обект на стопански цели.

Заедно с това в някои наши по-големи градове, които са на брой 16, днес се въвеждат нови широки градоустройствени планове. В чертите на тези градоустройствени планове се включват полски имоти на стопани които ги обработват като зеленчукови градини, ливади, овощни градини и ниви, които и при развитието на градоустройствения план за повече години напред не се включват в строежа, та да са обект и да са нужни още днес на градоустройствения план, за да може, по смисъла на този закон, да бъдат отчуждавани за жилищния фонд. И заради туй алинея втора на чл. 3, както и чл. 4 в целия му текст, който др. докладчик прочете, имат този смисъл.

Например в широките черти на Горна Джумая, на Видин и други наши градове се включват зеленчукови градини, едва ли не единствени имоти на селяните стопани, които имоти не могат още сега, или въобще не могат да бъдат обект на този закон, тъй като благоустройството ще се разрази главно в централните части на градовете, в тази основна градоустройствена мрежа, която за много наши градове още не е доведена до съвършенство и която не позволява таква едно разширение. Ние обаче поставяме едно условие в алинея трета на чл. 4 — че ако такива стопани по различни съображения биха решили да продадат тези свои собствени имоти, то те се задължават най-напред да предпочетат като купувач на жилищния жилищен фонд и след това, ако той не пожелае, имат право да ги прехвърлят на други собственици.

Аз искам, другари народни представители, да ви обърна вниманието, че не трябва да се създава никакво недоволство или какъвто и да е страх, или превъзрнат страх в паника, в ония села, които се засягат от чл. 3, алинея втора, а именно, че като изключваме тези села от този закон, ние казваме, че някои от тях ще бъдат включени в правилника. Те ще бъдат включени, като се съобразят интересите на благоустройството на даденото населено място със стопанските интереси на собствениците, притежатели на недвижими имоти.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 3 на законопроекта става чл. 5. Той е приет от комисията без изменение, само се премахва, посочената негова алинея, тъй като тя отиде в чл. 1. (Чете)

„Чл. 5. Не се отчуждават и ония помещения (магазини, лекарски кабинети, кантори, работилници и други такива), които са необходими на собственика или на някой от членовете на семейството му за упражняването от тях занятие, чрез влягане на техния личен труд

По решение на комисията по чл. 11, може да се остави допълнително жилищно помещение или друг градски имот с оглед на нуждите, материалното, обществено и семейно положение на членовете на семейството.

Тия решения подлежат на утвърждаване от Министерския съвет по доклад на министъра на правосъдието.“

Следователно предоставя се на комисията конкретно за случаите, където заваря особено семейно положение, особено материално положение, особено обществено положение, да отиде към едно разпореждане задоволяването на жилищните нужди.

Ефрем Митев (с): Семейни.

Докладчик Владимир Димчев (к): С това още повече подполюряваме хората от тъй наречените трудещи се слоеве. Комисията на място ще има да преценяват какво добавъчно трябва да оставят вън от закона на този, който има повече имоти.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 5 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 5 става чл. 6 и добива следната нова редакция: (Чете)

„Чл. 6. Под семейство по смисъла на този закон се разбират съпружците, нисходящите им се считат за членове на семейството, ако не притежават покрит градски имот или макар и да притежават такъв имот, ако те са го придобили от възходящите или с негови средства. Възходящите се считат за членове на семейството, ако не притежават градски покрит имот и живеят заедно с нисходящите.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания от докладчика чл. 6 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 6 става чл. 7, с малка корекция. В първоначалния текст беше казано: „Жилище е всяка сграда“, а сега се казва: „Жилище е всяко помещение“. (Чете)

„Чл. 7. Жилище е всяко помещение, предназначено за задоволяване жилищните нужди на едно семейство. Такива жилища са по смисъла на настоящия закон отделните апартаменти, жилищни сгради и жилищни стажи, съгласно утвърдения план, които отговарят на тези условия.“

Не се смятат като отделни жилища малките жилищни постройки в един парцел, които са собственост на трудещи се."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 7 от законопроекта с поправката, направена от комисията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 7 става чл. 8, без изменение. (Чете)

"Чл. 8. Хотели, болници, клиники, частни бани и други подобни се отчуждават изцяло, като ако членовете на семействата на собствениците им не притежават друго отделно жилище по смисъла на този закон, им се дава от жилищния фонд в замяна подходящо жилище."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 8 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 8 става чл. 9, без изменение. (Чете)

"Чл. 9. Отчуждават се и ония вили в градовете и курортните места, необходими за обществени нужди, по решение на Министерския съвет."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 9 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 9 става чл. 10, със следната нова редакция: (Чете)

"Чл. 10. Членовете на семейства, които притежават повече от един градски покрит недвижим имот по смисъла на този закон, трябва да подадат декларация по приложения образец в общинския народен съвет по местожителството си в месечен срок от влизане на този закон в сила, като посочат всичките си градски покрити и непокрити недвижими имоти."

За лицата, живущи в чужбина, този срок е двумесечен.

За етажни собственици в строеж отделните етажи или части от етажи, от които не са прехвърляни на други лица, декларацията се подава заедно от собственика на мястото и предприемача-строител."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 10 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 10 става чл. 11. В него не се внася промяна, освен отчитане само на посочените членове 17 и 18, в края на третата алинея, които се изменяват съответно на членове 18 и 19, поради промяната на номерацията. (Чете)

"Чл. 11. Отчуждаването се извършва от комисии в околийските центрове в състав: председател — околийски съдия или член на областния съд, посочен от министъра на правосъдието и двама представители на общинския градски народен съвет, посочени от управата на същия съвет."

Преди да се произнесе, комисията изслушва заинтересуваните.

Комисията се произнася по отчужденията независимо от това дали е подадена декларация или не. Тя задължително проверява всички актове по членове 18 и 19.

Решенията на комисията влизат в сила след утвърждаването им от Министерския съвет по доклад на министъра на правосъдието."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 11 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 11 става чл. 12. (Чете)

"Чл. 12. Лице, което притежава имоти, подлежащи на отчуждение по този закон, може в декларацията по чл. 10 или до произнасянето на комисията по чл. 11 да посочи кои имоти желае да запази. Ако лицето не се възползва от това право, въпросът се решава от комисията."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 12 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 12 става чл. 13, със същата редакция. (Чете)

"Чл. 13. Отчужденията по този закон имоти стават държавна собственост и се предоставят за стопанисване и управление на съответния градски общински народен съвет."

Към всеки градски общински народен съвет се създава жилищен фонд.

По решение на Министерския съвет, жилищни сгради могат да бъдат предоставени и за други цели."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 13 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 13 става чл. 14. (Чете)

"Чл. 14. На собствениците на отчуждените имоти се плаща обезщетение в държавни държавни облигации."

Обезщетението се определя на базата на оценката на имота по закона за еднократния данък върху имуществата от 8 април 1947 г., намалено с прогресивно увеличаващ се процент, съобразно таблицата, която ще се изработи от Министерския съвет."

Комисията прибави нова алинея трета със следното съдържание: "При определяне на дължимото обезщетение се приспадат всички дължими данъци."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 13, с новата алинея трета, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема."

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 14 става чл. 15, при същата редакция. (Чете)

"Чл. 15. Правителството може по изключение, когато това се налага от интересите на страната, да нареди обезщетението да се определи по взаимно споразумение със собственика, както и да се заплати то в брой изцяло или на части."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 15 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема."

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 15 става чл. 16, при същата редакция. (Чете)

"Чл. 16. Не се дава обезщетение за отчуждените имоти на собственици, които активно са служили или помагали: а) на германската армия или нейните подразделения през последната световна война, както и на фашистката италианска държава, на армията ѝ и нейните подразделения до деня на капитулацията на Италия пред обединените народи; б) на българската фашистка полиция, жандармерия или армия в действията им срещу бойците против фашизма и техните организации през времето от 1 март 1941 г. до края на 1944 г. и в) на чуждите агенти и шпиони и на уличените в дейност за реставриране на фашистката диктатура след 9 септември 1944 г. до влизането в сила на този закон."

Лишаването от обезщетение се решава от Министерския съвет, по мотивиран доклад на министъра на правосъдието."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 16 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема."

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 16 става чл. 17, при същата редакция. (Чете)

"Чл. 17. Отчуждените по този закон имоти се считат държавна собственост от деня на отчуждаването. Задълженията, обезпечени с ипотеки върху тия имоти преминават върху съответните жилищни фондове към градските общински народни съвети или към държавата."

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 17 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема."

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 17 става чл. 18, при следната нова редакция: (Чете)

"Чл. 18. Считат се за нищожни по отношение жилищния фонд, ако увреждат същия, отчужденията на градски покрити недвижими имоти, и ипотеките върху такива имоти, извършени след 1 януари 1947 г. в полза на съпруга или съпругата, възходящи и нисходящи и роднините по съребърна линия и по сватовство до четвърта степен включително. Същото се отнася и за прехвърлянията, извършени по реда на закона за уреждане правата на купувачи на недвижими имоти с частни актове, освен ако последните имат достоверна дата преди 1 януари 1947 г."

Нищожни по отношение на жилищния фонд, ако увреждат същия, са и всички съдебни спогодби по дела, заведени след 1 януари 1947 г. за градски покрити недвижими имоти между роднини по алинея първа, а така също и съдебните решения по такива дела, постановени въз основа само на решителна клетва или самопризнание."

Всички делби, прехвърляния на наследствени права, извършени след 5 януари 1948 година, както и ипотечните задължения, сключени след тази дата, са нищожни по отношение на жилищния фонд, ако увреждат същия."

Комисията ме задължи да кажа няколко думи по отношение на туй, що значи увреждане. Увреждане на фонда ще има само тогава, когато, ако не беше прехвърлен даден имот, щеше да попадне в жилищния фонд. Ако например един човек е прехвърлил една своя собственост, която и без туй жилищният фонд нямаше да му вземе, щеше да му се остави, и си е прехвърлил имота, естествено е, че тук няма никакво увреждане на жилищния фонд. Това е само един пример. В такъв случай за тези пролажи не може да става дума за нищожност."

Председателстващ Атанас Драгиев: Има думата министърът на правосъдието."

Министър Ради Найденов: Другари народни представители! Въпросът за нищожността на известни отчуждения, дарения или други видове сделки, с цел да бъдат отчуждени известни имоти, отразен тук в този текст, буди както известно недоумение, така и известно недоверие у някои стопани."

Аз искам да допълня другаря докладчик. Има увреждания, които стават с изобикновените истински, реални сделки симулативни, фиктивни сделки. Това увреждане се презюмира, се допуска от закона по проверка и по пръв поглед, когато ние ще направим

пис на имота на даден собственик. Това увреждане за роднините се презумира особено с известни сделки, които конкретно ние имаме пред вид, че станаха в последния тревожен период преди спиране на продажбите.

Но ние имаме визиран в закона и други случаи, когато такива сделки биха били приети за нищожни, даже и да не са между роднини. Такива случаи ще бъдат доказвани от заинтересуваните страни по съдебен ред, ние ще им дадем една такава възможност. В тази връзка обаче се създават и други неудобства и трудности, по повод на които много наши стопани и организации долу са се отнесли към комисията по правосъдието и към нас.

(В залата влиза министър-председателят Георги Димитров, посрещнат със ставане на крака и продължителни ръкоплескания)

В преходния период на създаването на закона, при спирането на продажбите на недвижими покрити градски имоти, известни граждани биха заваряли в дадени сделки: сключили частни договори, дали капаро, някои направили замяна, но не могли да доизвършат сделките до края, да ги оформят, тъй като министерското постановление, с което се спряха продажбите, ги заваря и им пресече тази възможност.

От друга страна аз искам да обърна вашето внимание върху онези два важни текста на закона, които определят понятието жилище и понятието семейство. Тази материя на закона също така тревожи много наши стопани долу. Ние искаме, независимо от ясни текст на закона, да го поясним. Наистина индивидуалните случаи са най-различни, за да може текстът на закона да обхване всичките случаи.

Но, другари народни представители, ние трябва да обясним на нашите граждани-стопани, че ние ще си служим при различните случаи с аналогичното приложение на закона; второ, в специален правилник, който ще бъде одобрен от Министерския съвет, ще можем да укажем как ще се постъпва при различните случаи. В никакъв случай обаче не можем да направим едно подробно изброяване в закона. Например, когато ние определяме понятието семейство, така както другарят докладчик прочете този текст, ние виждаме, че той обхваща съпрузите, но то не значи, че той обхваща един съпруг, ако другият е умрял; но то не значи, че той обхваща и нисходящите, ако и двамата съпрузи са умрели. Има и еднолични семейства, така наречените стари момичета или стари ергени — те са изключителни семейства, които у нас днес съществуват. По аналогия, много естествено, ние не ще ги изключим от закона...

Министър Добри Терпешев: Ще ги женим. (Веселост)

Министър Ради Найденов: Ще ги женим, ама ако са прекарвали, как ще ги женим? То зависи от тях. — Но ние не можем да изброяваме, за да не би зложелателите на закона и неоправдано недоволните, които бързат с недоволството си напред, да създават в бъдеще изкуствено еднолично семейство. Ние получаваме много заявления в този смисъл: стар опълченец, дадено му някога от държавата селище, умрял — наследниците се боят стар пенсионер, само със своята баба — може би повече направил, отколкото му трябва. Ние виждаме различни случаи на идеална съсобственост, на наследена съсобственост, открита съсобственост; един наследник има идеална част в една къща и друга идеална част в друга къща; двама души владят три къщи или трима души — две къщи в различна идеална съсобственост.

Нашите стопани долу искат този въпрос непременно да го уредим с закона. Ние в правилника ще го уредим по такъв начин, че да се спазва основният елемент на законът: всеки да добие жилище и друга помощна жилищна сграда при условията на закона, а те помежду си, както правилникът би им посочил, да уредят своите частно-правни отношения.

Има и друг случай. Например, казват нашите стопани от София: имам един апартамент, но той беше разрушен. Аз похарчих пари, за да го построя. Имам сключен заем, или ипотека върху от заема. Не би ли било добре, когато ми отчуждават жилищния фонд да направя една компенсация на онези задължения, за да ми остане един чист имот?

Тук анализат известни категории предприемачи, които са днес при един строителен период на нашите жилищни постройки, апартаменти, които утре ще бъдат дадени на разположение на жителите на нашия град, на нашата столица и други градове. Тук влизат много други частно-правни отношения и сделки, които било в формата на притежаване собствеността, било в строително отношение са поставени в една разновидност.

Ние трябва да ви заявим, другари народни представители, че цялата тази материя ние ще уредим с правилник по такъв начин, че да може по аналогия, тълкувайки закона, да обхванем всички случаи, и да не допуснем нито тревога, нито страх, нито паника, която наистина враговете на нашия народ, макар и много малко, по чужди внушения създават в нашите честни, трудови спестителни маси, които са успели да си набавят свои жилища и други свои малки жилищни помещения за страничен доход.

Изясняйки ви мотивите, които сме имали в съображение при изработването на закона, аз искам да им дам характер на тълкуване, за да бъде спокоен нашият народ. Трудовите възможности и спестителните наклонности на нашия народ ще трябва да бъдат поощрени, за да може той да подпомогне с пълни сили бъдещото разрастване на плановия строеж, който законът предвижда. (Ръкоплескания)

Министър-председател Георги Димитров: Да има справедливост.

Министър Ради Найденов: Да, да има справедливост.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ще гласуваме. Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 18 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 18 става чл. 19. (Чете)

„Чл. 19. Комисията по чл. 11 може да счете за симулативни извършените по какъвто и да е начин след 1 януари 1947 г. отчуждения на градски покрити недвижими имоти между лица извън посочените по предходния член, ако има данни за това.

В този случай заинтересуваният има право в месечен срок от съобщението на комисията да предяви иск за установяване действителността на отчуждението.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 19 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 19 става чл. 20. (Чете)

„Чл. 20. Когато на членове на семейството се отчуждават имоти по реда на този закон, те имат право на собственост върху съразмерна част от имотите, оставени за семейството.

Нотариусът издава безплатно нотариален акт за собственост, въз основа на съгласието на лицата, на документите за собственост и на решението на комисията за отчуждението.

Ако между членовете на семейството не се постигне съгласие за следувателите им се части от оставения имот, спорът се разрешава от съда по общия ред.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 20 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Комисията залича чл. 20 от законопроекта. (Чете)

„Чл. 21. Не се отчуждават градски покрити недвижими имоти, които попадат по чл. 24 от мирния договор от 10 февруари 1946 г. или принадлежащи на обществени организации, на юридически лица с идеална цел или на кооперации.

Министерският съвет обаче може да постанови да се отчуждят известни имоти, притежавани от обществени организации, от юридически лица с идеална цел и от кооперации, ако тия имоти не са нужни за постигане на техните цели.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 21 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„Чл. 22. Който не подаде декларация съгласно чл. 10 или подаде такава с неверни данни, се наказва с глоба до 300.000 лв. и с конфискация на подлежащите на отчуждение по този закон имоти.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 22 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): Чл. 23. В този член комисията замени в края думите „съгласно чл. 10, алинея първа, от закона за защита на народната власт, с думите „със строг тъмничен затвор до 10 години“ и членът добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 23. Който повреди, унищожи, изнесе или по какъвто и да е начин намали стойността на подлежащите на отчуждаване имуществата, се наказва за саботаж със строг тъмничен затвор до 10 години.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 23 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): В края на чл. 24 комисията прибави думите „утвърден с указ“ и членът добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 24. За прилагане на този закон се изработва правилник от Министерския съвет по доклад на министъра на правосъдието, утвърден с указ.“

В този правилник, който ще бъде изработен, всички ония въпроси, които в закона не можах да бъдат оточнени, ще бъдат обшипно оточнени, а понеже правилникът ще бъде утвърден с указ, той добива вид на закон.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания чл. 24 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Министърът на народната отбрана др. генерал Георги Дамьянов, е готов да отговори на питането, което му бе отправено вчера от група народни представители.

Моля народния представител Илия Игнатов, един от подличащите питането, да прочете питането.

Илия Игнатов (к): Другари и другарки народни представители! От известно време в чужбина, в печата и в някои изложения се изнасят фантастични цифри по състава на нашата войска, с което се

стремят да злепоставят нашата страна. По повод на това ние, група народни представители, отправихме следното питане до министъра на народната отбрана: (Чете)

„До министъра на народната отбрана. Питане от народните представители Илия Игнатов, Кръстю Недков, Нисим Исакон, Димитър Пенайотов и Анастас Петров.

Във връзка с изпълнение на клаузите на мирния договор, които определят точната цифра на въоръжените сили, земни, морски и въздушни, които е разрешено да държи България, в печата и в парламентите в чужбина се изнасят фантастични цифри по състава на нашата войска, с които се стремят да злепоставят нашата страна.

Ние питаме министъра на народната отбрана: какъв е действителният състав на нашата войска и съобразен ли е той с постановленията на мирния договор?”

Председателстващ Атанас Драгиев: Има думата министърът на народната отбрана др. генерал Георги Дамянов.

Министър генерал-лейтенант Георги Дамянов: (От трибуната. Посрещнат със ставане на крака и ръкоплескания от всички народни представители) Другари народни представители и народни представителки! На поставения ми въпрос и за опровержение на всички разпространяващи се в чужбина фантастични сведения за числения състав на нашата войска имам чест да дам следния отговор.

Във връзка с обявяването на войната с Германия и почването на военните действия срещу германските войски, находящи се на Балканския полуостров, правителството на Отечествения фронт обяви обща мобилизация. Числения състав на нашата войска биде доведен до 446.000 души — сведени в четири армии, от които трите действуваша срещу германските войски.

В резултат на настъпилите военни действия бяха отбити атаките на германските части в посока на Гюешево и Кула, а след това в редица упорити сражения при Ниш, Бяла Паланка, Подуево, Средин, Скопие и другаде, съвместно с югославската народноосвободителна армия, Балканският полуостров биде очистен от немските окупатори. Но с това не се приключи участието на България във войната срещу Германия. По решение на правителството на Отечествения фронт българският народ направи още едно гражданско усилие и въпреки изтощението на страната биде формирана една народна армия от 100.000 души под командването на генерал Стойчев, която биде изпратена срещу главните сили на Германия. Тук тя, действвайки в състава на III Украински фронт, под командването на маршал Толбухин, взе участие в боевете в Унгария за окончателния разгром на хитлеристка Германия.

За своите боеви заслуги и победи българските войски получиха благодарност в три от победните заповеди на генералисимус Сталин. Около 360 офицери и войници бяха наградени с разни съветски ордени, а повече от 120.000 бойци, участници в първата и втората фаза на войната, получиха съветския медал „За победу над Германией“.

Във войната срещу Германия българската войска загуби 32.367 убити и ранени.

Излагайки ви това, аз искам още веднаж да подчертая общоизвестния факт, че, начинаей от септември 1944 г., българската войска участвуваша във войната срещу Германия, като напрегна всичките си сили за общата победа над Германия.

При все това намериха се държавници, които проявиха една странна враждебност към нашия народ, като не само отрекоха качеството на съюзяваща страна на България, но се опитаха да фалшифицират историята и да заличат целия първи етап от участието на България във войната срещу Германия. Същите тия държавници наложиха в мирния договор и военните клаузи, по силата на които въоръжените сили на България се намаляват на общата цифра 65.500 души.

България не веднаж протестира срещу военните клаузи на договора, не защото тя желаше да има една голяма армия, а защото на нея се налагаха принудително с нищо неоправдани ограничения.

Българският народ не даде армията си на Хитлер, за да я използва в боеви действия на който и да е фронт. Това е негово заслуга, с която той се гордее.

Българският народ не можа само да попречи да бъдат използвани българските войски като окупационни войски, а така също и за действия срещу партизански части, както в Югославия и Франция така и в самата България. Но затуй той направи всичко, щото цялата негова мобилизирана войска да бъде хвърлена срещу хитлеристките пълчища на Балканите.

Затуй протестът на България срещу военните клаузи на мирния договор бе справедлив и оправдан.

Без да чака мирния договор да бъде подписан и да влезе в сила, по свой почин и за да манифестира своите миролюбиви цели, българското правителство не само демобилизира войската, но и пристъпи към намаляване на нейния мирновременен състав, който към датата на подписването на мирния договор — 10 февруари 1947 г. — биде доведен до 64.655 души заедно с граничните войски, които за улеснение на командването бяха подчинени на министъра на вътрешните работи.

Както е известно договорът бе ратифициран и влезе в сила на 15 септември 1947 г. Съгласно военните клаузи на същия договор, шест месеци след тази дата — т. е. 15 март 1948 г. — България трябва да сведе войската си до 65.500 души, а именно:

а) земни войски и гранични войски	55.000 души;
б) п. в. отбрана	1.800 души;
в) морски войски	3.500 души;
г) въздушни войски	5.200 души;
	65.500 души

От казаното по-горе е ясно, че България е направила това намаляване по-рано, отколкото я задължава мирният договор. На 1 януари 1948 г. числения състав на войската е следният:

а) земни войски и гранични войски	55.303 души
б) п. в. отбрана	1.508 души
в) морски войски	3.489 души
г) въздушни войски	5.200 души
	65.500 души

Както се вижда, съставът на нашата войска на 1 януари 1948 г. е напълно съобразен с клаузите на мирния договор. По отношение на противовъздушната отбрана и морските войски той е даже под предвидения максимум. Що се отнася до предвидения тонаж за морските войски от 7.000 тона, трябва да се спомене, че нашите възможности са далеч по-дълбоко от предвидената норма.

Често пъти пресата на някои западноевропейски държави и даже отговорни държавници обвиняват България, че тя не изпълнява мирния договор, в частност военните клаузи на договора, и че има много повече войска, отколкото трябва.

На мене ми е известно, че и в английския парламент са изнесени абсолютно неистоварящи на действителността сведения за българските въоръжени сили.

За да се заблуди общественото мнение на Запад, разпространяват се лебнации за нашата трудова повинност. Организацията на трудовата повинност се изобразява като някакъв си особен род войски. Обаче на всеки добросъвестен информатор трябва да бъде известно, че трудовата повинност съществува у нас от 1920 г. насам. Тя биде учредена с указ № 60, от 5 юни 1920 г., и № 35, от 22 октомври 1921 г., когато българските въоръжени сили се намираха под общосъюзнически контрол и никой не е счел за оправдано да изобрази трудовата повинност като въоръжена сила и род войска. Трудовата повинност се е вкоренила в нашия държавен и стопански живот. Тя е един могъщ инструмент за извършване на крупни държавни и обществени строежи.

Трудовата организация няма нищо общо с армията. Тя е въоръжена с работен инструмент и строителни машини и изпълнява строежи, които и са възложени по нашия държавен стопански план. Тя, както е известно, организационно е придала към Министерството на строежите и работи под негово ръководство. Всеки, който добросъвестно се интересува от работата на нашите трудоваци, може да намери изчерпващи сведения от съответното министерство.

Също така за заблуда на общественото мнение се разпират явно измислени работи и за нашата народна милиция. По мирния договор милицията въобще не е причислена към състава на войската. Тя, както е известно, има свършено друго предназначение. При все това във външния печат, за съжаление, от лошо информирани държавници тя се изобразява като някаква си огромна загадъчна армия, когато в същност всеки може да види нейния точен състав и организация от държавния бюджет.

Това е истината по състоянието на нашите въоръжени сили. То отговаря точно на оня максимум, който е определен в мирния договор.

Както виждате, България съблюдава добросъвестно клаузите на мирния договор за състава на българската войска.

Аз искам да се налявам, че моят изчерпващ отговор ще удовлетвори напълно ония, които искрено желаят да узнаят истината. А колкото се отнася до ония, които говорят и пишат по предубеждения и не се съобразяват с никакви факти, то, разбира се, аз не мога да ги накарам да признаят истината и сами да се изобличат в недобросъвестност и лъжа. (Много продължителни ръкоплескания).

Председателстващ Атанас Драгиев: Има думата народният представител Илия Игнатов.

Илия Игнатов (к): Заявявам от името на подалите питането, че ние сме напълно удовлетворени от отговора на министъра на народната отбрана. (Ръкоплескания)

Председателстващ Атанас Драгиев: Г-да народни представители! Дневният ред за днешното заседание е изчерпан.

Следващото заседание на Великото народно събрание ще се състои утре, 15 ч., със следния дневен ред:

1. Първо четене на законопроекта за изменение на закона за висшето образование;

2. Второ четене на законопроектите:

- 2) за българското гражданство;
- 3) за стопанисване и ползуване на горите;
- 4) за изменение и допълнение на наказателния закон.

Ония г-да народни представители, които са съгласни с така прочетенния дневен ред за утрешното заседание, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 18 ч. 23 м.)

Подпредседател: АТАНАС ДРАГИЕВ

Секретар: ПЪРВА ДИМИТРОВА

Началник на стенографите: ТОДОР АНГЕЛИЕВ